

TÜRÜK

Uluslararası Dil, Edebiyat
ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi

2018, Yıl:6, Sayı:12

Geliş Tarihi: 27.02.2018

Kabul Tarihi:15.04.2018

Sayfa: 79-105

ISSN: 2147-8872

YAYIN, YAYIM, YAYINLAMAK, YAYIMLAMAK KELİMELERİNİN ANLAMLARI VE KULLANIMLARI

Sedat Balyemez*

Özet

Aynı kökten türeyen ve aynı anlam alanı içinde olan kelimeler, zaman zaman bazı yanlış kullanımlara, karışıklığa sebep olmaktadır. Bu karışıklığı ortadan kaldırmayı hedefleyen ancak aslında yanlış olan bazı açıklamalarla karşılaşmak da mümkündür. *Yayın, yayım, yayınlamak, yayımlamak* kelimelerinin kullanımında da bir karışıklık görülmektedir. Ayrıca bu kelimelerin anlamına ilişkin sözlüklerde olmayan bazı yanlış inanışlar da bulunmaktadır. Bu çalışmada söz konusu kelimelerin anlamları ve kullanımları üzerinde durulmuştur. Türkiye Türkçesinin belli başlı Türkçe sözlükleri, yazım kılavuzları ve ilgili terim sözlükleri taranmış; taranan bu eserlerde ilgili kelimelerin olup olmadığı, varsa hangi anlamda kullanıldığı ortaya konulmuştur. İnceleme sonunda görülmüştür ki *neşretmek* kelimesi için kullanılan Türkçe ilk karşılık *yayınlamak*'tır ancak bu kelimenin yerini sonradan *yayımlamak* kelimesi almıştır. *Yayınlamak* kelimesi, günlük hayatta sıkça kullanılmasına rağmen başta Türk Dil Kurumunun ve Dil Derneğinin Türkçe sözlükleri olmak üzere birçok sözlükte hiç yer almamıştır. Ayrıca *yayın-yayım* karışıklığını ortadan kaldırmak için kullanılan "Dizi, film, radyo programı yayındır; kitap, dergi gazete yayımdır." cümlesinin sözlüklerdeki anlamlarla bağdaşmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yayın, Yayım, Yayınlamak, Yayımlamak, Yanlış Kullanım, Sözcüklerin Karıştırılması, Anlatım Bozukluğu

* Dr. Öğr. Üyesi, Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi,
orcid.org/0000-0002-5908-9690, sedatbalyemez@bartin.edu.tr

MEANINGS AND USAGES OF YAYIN, YAYIM, YAYINLAMAK, YAYIMLAMAK

Abstract

Words that originate from the same root and are in the same meaning field sometimes cause some wrong usage and confusion of words. It is also possible to see some comments that are aimed at removing this confusion but are in fact wrong. There is also confusion in the use of the *yayın*, *yayım*, *yayımlamak*, *yayınlamak*. There are also some false beliefs that are not in the dictionaries of the meaning of these words. In this study, the meaning and usage of the words are aforementioned. Major dictionaries of Turkey Turkish, spelling books, dictionaries of term were examined, it is revealed whether or not there are aforementioned words in these works that have been examined, and in what sense they are used. At the end of the examination it is seen that *yayınlamak* is the first Turkish correspondence for *nesretmek* but the *yayınlamak* was later replaced by *yayımlamak*. *Yayınlamak* has never been used in many dictionaries, especially Turkish dictionaries of Turkish Language Institution (Turk Dil Kurumu) and Language Association (Dil Derneği), although it is frequently used in everyday life. It has also been found that the "Series, film, radio program is yayın; book, magazine, paper is yayım" comment, which is used to remove the yayın-yayım confusion, does not correspond to the meanings in the dictionaries.

Key Words: Yayın, Yayım, Yayınlamak, Yayımlamak, Wrong Usage, Confusion of Words, Expression Faults

1. GİRİŞ

Gerek sözlü dilde gerekse de yazı dilinde zaman zaman bazı kelimelerin birbiriyle karıştırıldığı veya sözlük anlamı dışında yeni bir anlamda kullanıldığı görülmektedir. Özdemir'e göre (1971) sözcüklerin karıştırılmasının nedeni, anlam inceliklerinin iyice anlaşılmasında ve sözcükler arasındaki biçim benzerliğidir. Özellikle aynı kökten türeyen ve aynı anlam alanı içinde olan sözcüklerin birbiriyle karıştırılma olasılığı daha yüksektir. *Ayırım-ayrıntı-ayrıcılık*, *bağımlı-bağlı*, *yönetmelik-yönetmenlik*, *etken-etkin*, *olanak-olasılık*, *çekingence-çekimsen*, *öğretim-öğrenim* vb. sözcükler, aynı kökten türedikleri ve anlamca birbirini çağrıştırdıkları için birbiriyle karıştırılmaktadır. Kökleri ve anlam alanları farklı olmasına rağmen sesçe benzeyen kelimelerin karıştırılması da mümkündür. Özellikle alıntı kelimelerde görülen bu durum için *tezkere-teskere*, *mahzur-mahsur*, *mütevazı-mütevazi*, *muhabere-muharebe*, *mütehassıs-mütehassıs* gibi kelimeler, örnek olarak verilebilir.

Konuşmada esnasında sözcüklerin karıştırılması, bağlamın da katkısıyla, mesajın iletilmesine engel değildir. Göndericinin açıkta bıraktığı noktalar, bağlam içinde alıcı tarafından tamamlanır ve iletişim devam eder. Yazı dili; vurgu, tonlama, beden dili gibi yardımcı unsurlardan yararlanamadığı için mesajın tam olarak iletilmesi, kurulan cümlelerin

doğruluğuna bağlıdır. İster konuşma dilinde ister de yazı dilinde olsun sözcüklerin karıştırılması, yanlış anlamda kullanılması, bir anlatım kusuru olarak kabul edilmektedir.

Yayım, yayın, yayınlamak, yayımlamak kelimeleri de karıştırılan, yanlış anlamda kullanılan kelimelerdendir. Anlatım kusurları üzerine hazırlanmış çalışmalarda bu kelimelere mutlaka değinilmektedir. Ömer Asım Aksoy, değişik çalışmalarında bu kelimeler hakkında bazı açıklamalar yapmıştır:

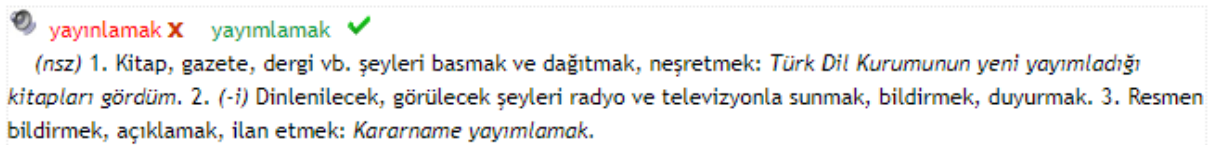
Sırası gelmişken şunu da söyliyelim ki “neşretmek” karşılığı olan sözümüz “yayımlamak”tır. Bunun yerine “yayınlamak” kullanılmamalıdır. (Aksoy 1964).

“Yayım”, yayma işidir; yazıp çizmekle (gazete, dergi, kitap ve resimle ile) olur; sesle (konuşma, teyp, radyo ile) olur; görüntüyle (sinema ve televizyon ile) olur. ... “Yayın”, yayımlanan şeydir. Yani yayımla (yayma eylemi ile) meydana gelen üründür. ... Türkçe Sözlük’te “yayımlamak” varsa da “yayınlamak” yoktur. Anlamca “yayımlamak” daha doğru olmakla birlikte bu sözcüğü pek az kimse kullanmakta, çok kimse “yayınlamak”ı yeğlemektedir. Nedeni, “yayın” sözcüğünün dilde daha çok yinelenmekte olması ve “yayımlamak” ile “yayınlamak” arasındaki anlam inceliğini ayırt etmenin pek kolay olmamasıdır sanıyorum. “Yayımlamak” sözcüğünün de yanlış olduğu ve yayma işini belirtmediği söylenemez. Çünkü “yayınlamak”, yayın durumuna getirmek anlamına gelir. Ben “yayımlama”yı hiç kullanmadım. Ama dile her zaman büyük çoğunluğun kullanışı egemen olur. Bu nedenle sözlüklerimizde yavaş yavaş “yayımlama”nın da yer alacağı ve giderek “yayımlama”yı unutturacağı anlaşılmaktadır (Aksoy 1982).

Bu kelimeler üzerinde açıklamalarda bulunan başka bir araştırmacı da Emin Özdemir’dir (1971). Özdemir, kimi yazarların *yayım* ile *yayın* arasındaki anlam ayrımını göz önünde bulundurmadan bu kelimeleri gelişigüzel kullandıklarını belirttikten sonra “İstanbul, Ankara gibi sanat merkezi sayılan şehirlerimizin yanında, Anadolu’nun köşe bucağında yayınlanan dergileri de hesaba katarsak, yayınlanan aylık sanat dergilerimizin sayısı elliye yaklaşır.” cümlesi üzerinden şu açıklamaları yapmıştır:

Bilindiği gibi *yayım* sözcüğü, “gazete, dergi, kitap gibi yayımlanmış şeyler ya da radyo ve benzeri araçlarla yayılan haberler, bilgiler” anlamına gelir. Eskiden bunun yerine “neşriyat” sözcüğü kullanılırdı. Bu yönden birinci cümlede kullanılan yayınlanan sözcüğü yerine yayımlanan sözcüğünü kullanmak gerekirdi (Özdemir 1971).

Türk Dil Kurumunun Genel Ağ sayfasında “Sıkça Karıştırılan Sözcükler” (URL-1) ve “Sıkça Yapılan Yanlışlara Doğrular” (URL-2) adlı iki bölüm bulunmaktadır. Her iki bölümde de değişik kelimeler listelenmektedir ancak bu iki bölüm temelde birbirinden farklıdır. “Sıkça Karıştırılan Sözcükler” bölümünde her ikisi de Türkçe Sözlük’te bulunan ancak birbiriyle karıştırılan sözcüklerin anlamları verilmiştir. “Sıkça Yapılan Yanlışlara Doğrular” bölümünde ise genellikle yanlış yazılan veya yanlış telaffuz edilen kelimelerin doğruları verilmiştir. Mesela ilgili sayfada *kollektif, kontiir, kağıt, yalnız, kampanya, karakter* gibi birimler yanlış olarak gösterilmiş ve bunların doğrusu olarak *kolektif, kontör, kâğıt, yalnız, kampanya, karakter* kelimeleri gösterilmiştir. *Yayınlamak-yayımlamak* ikilisi, “Sıkça Karıştırılan Sözcükler” bölümünde değil “Sıkça Yapılan Yanlışlara Doğrular” bölümünde verilmiştir:

Resim 1: “Sıkça Yapılan Yanlışlara Doğrular” Bölümünde *Yayınlamak – Yayımlamak*

Burada Őu noktaya dikkat etmek gerekmektedir: TDK, herhangi bir cümlede *yayımlamak* değil de *yayınlamak* kullanılmasını “iki sözcüğün karıştırılması” olarak değerlendirmemektedir. Zaten böyle olsaydı söz konusu kelimeler “Sıkça Yapılan Yanlışlara Doğrular” bölümünde değil “Sıkça Karıştırılan Sözcükler” bölümünde listenirdi ve hem *yayımlamak* hem de *yayınlamak* kelimelerinin anlamları verilirdi. TDK, herhangi bir cümlede *yayımlamak* yerine *yayınlamak* kullanılmasını “sık yapılan bir yanlışlık” olarak değerlendirmektedir.

1.1. Problem Durumu ve Araştırmanın Amacı

Yukarıda Ömer Asım Aksoy ve Emin Özdemir’den yapılan alıntılar göstermektedir günümüzden yaklaşık 50 yıl önce de *yayınlamak-yayımlamak* kelimelerinden hangisinin kullanılacağı konusunda bir karışıklık vardır. Bu karışıklık günümüzde de devam etmektedir. Güncel konulardan seçilmiş aşağıdaki birkaç örnek, bu karışıklığı göstermek için yeterli olacaktır:

Son Dakika: İki yeni KHK yayımlandı! İhraç edilenlerin tam listesi

Olağanüstü hal kapsamında hazırlanan 695 ve 696 sayılı iki yeni Kanun Hükümünde Kararname, Resmi Gazete’de yayımlandı. Yayımlanan iki yeni KHK ile kamu kurumlarından toplam 2756 kişi ihraç edildi.

Resim 2: *Yayımlamak* ve *Yayınlamak* Kelimelerinin Birlikte Kullanılışı (URL-3)

Payitaht Abdülhamid 29. bölüm neler olacak? TRT’nin çok izlenen dizisi Payitaht Abdülhamid 29. bölüm fragmanı yayımlandı.

Resim 3: *Yayımlamak* Kelimesinin Kullanıldığı Haber Metni (URL-4)

Reytingleri alt üst eden Payitaht Abdülhamid 29. Bölüm Fragmanı yayımlandı. Ekranların oldukça sevilen tarihi dizisi Abdülhamid’in önümüzdeki hafta yayınlanacak bölümünü izlerken heyecandan yerinizde duramayacaksınız.

Resim 4: *Yayımlamak* ve *Yayınlamak* Kelimelerinin Birlikte Kullanılışı (URL-5)

Ufuk Önen’in yeni kitabı yayımlandı

İletişim ve Tasarım Bölümü öğretim elemanlarımızdan Ufuk Önen’in yeni kitabı Miks Üzerine: Müzik Prodüksiyonlarında Miks Teknikleri ve Çeşitli Yaklaşımlar (MPMT) yayımlandı.

Resim 5: *Yayımlamak* ve *Yayınlamak* Kelimelerinin Birlikte Kullanılışı (URL-6)

Resim 2’deki haber metninde aynı durum için ilk cümlede *yayımlamak*, ikinci cümlede *yayımlamak* kullanılmıştır. Bir TV dizisinin tanıtımının yapıldığı Resim 3 ve Resim 4’teki metinler aynı konuyu içermektedir ama farklı gazetelerin sitesinden alınmıştır. Resim 3’te *yayımlamak* kelimesi kullanılırken Resim 4’te ilk cümlede *yayımlamak*, ikinci cümlede *yayımlamak* kullanılmıştır. Bir kitaba ilişkin haberi içeren Resim 5’te de ilk cümlede *yayımlamak*, ikinci cümlede *yayımlamak* kullanılmıştır

Yukarıdaki resimlerde basılı ürünler için de TV programları için de hem *yayınlamak* hem de *yayımlamak* kelimeleri kullanılmıştır. Bunun yanında arama sitelerinde *yayınlandı* kelimesi aratıldığında ağırlıklı olarak dizi, sinema ile ilgili haberler; yayımlandı kelimesi aratıldığında ise ağırlıklı olarak gazete, kitaplara ilişkin haberler sıralanmaktadır.

Yanlış sözcük kullanılması, sözcüklerin karıştırılması, anlatım bozukluğu konusuyla ilgili olduğu için *yayın-yayım*, *yayınlamak-yayımlamak* sözcük çiftlerinin kullanımının “dil bilgisi öğretimi” boyutu da bulunmaktadır. Bu konuda dil bilgisi öğretimimize yerleşmiş yaygın kanaatleri tespit etmek amacıyla bir anket formu oluşturulmuş ve bu form; Türkçe, edebiyat öğretmenlerinin üye olduğu tartışma gruplarında paylaşarak öğretmenler ankete davet edilmiştir. 264 öğretmenin katıldığı ankette üç cevap seçeneği olan “*Yayınlamak mı yayımlamak mı?*” sorusu sorulmuştur. Bu soruya verilen cevaplar, Tablo 1’de gösterilmiştir:

Seçenek	N	%
<i>Yayınlamak</i> ve <i>yayımlamak</i> aynı anlamdadır, ikisi de kullanılabilir.	23	8,71
Türkçede <i>yayınlamak</i> sözcüğü yoktur, <i>yayımlamak</i> sözcüğü kullanılmalıdır.	111	42,04
Bu iki sözcük birbirinden farklıdır. Aralarındaki anlam farkı şudur (Hangi durumda <i>yayınlamak</i> hangi durumda <i>yayımlamak</i> kullanılır, lütfen yan tarafa yazınız):	130	49,24

Tablo 1: Türkçe ve Edebiyat Öğretmenlerinin “*Yayınlamak mı yayımlamak mı?*” Sorusuna Verdikleri Cevaplar.

Tablo 1’de de görüldüğü üzere ankete katılan 264 öğretmenden 23’ü (%8,71), *yayınlamak* ve *yayımlamak* arasında anlam farkı olmadığı görüşündedir. 111 (%42,04) öğretmen ise Türkçede *yayınlamak* kelimesi olmadığı, *yayımlamak* kelimesinin kullanılması gerektiğini belirtmiştir. Bunda TDK Genel Ağ sayfasındaki “Sıkça Yapılan Yanlışlara Doğrular” uygulamasının da katkısı vardır. Ankete katılan öğretmenlerin yaklaşık %50’si, *yayınlamak* ve *yayımlamak* kelimeleri arasında anlam farkı olduğu görüşündedir. Seçenek metninde de görüleceği üzere bu seçeneği işaretleyen öğretmenlerden bu anlam farkının ne olduğunun açıklanması istenmiştir. 6 katılımcı, bu kelimeler arasındaki anlam farkı için herhangi bir açıklama yazmamıştır; 124 katılımcının yazdığı açıklamaların içerik analizleri yapılmış ve bunlardan 89’unda anlam ayırıcı unsur olarak *radio-TV*, *kitap-gazete* ikililerinin kullanıldığı görülmüştür. Katılımcıların bu yöndeki açıklamalarından bazıları şöyledir¹:

- Ö1:** Yayınlamak daha çok televizyon kanalları aracılığıyla sunulan programlar için kullanılır. Yayımlamak ise basılı olan kitap, dergi ve gazete için kullanılır.
- Ö2:** Yayın TV programları için kullanılırken yayım kitap dergi vb için kullanılır..
- Ö3:** Basılı materyaller yayımlanır. Radyo, tv vb. aracılığıyla iletilen materyaller yayınlanır.
- Ö5:** Basılı olan şeyler kitap, dergi, gazete yayımdır; sesli olanlar ise radyo ve televizyon gibi yayındır.
- Ö14:** Yazılı eserlerde yayın televizyon radyo gibi programlarda yayım diye biliyorum
- Ö18:** Basılı kaynaklar yayımlamak teknolojik tv gibi yayınlamak

¹ Katılımcılar, anket formlarını bilgisayar veya mobil cihaz üzerinden doldurmuştur. İlgili açıklamalar, bu çalışmaya aktarılırken sadece Türkçe karakter düzeltilmesi yapılmış; yazım-noktalamaya, kullanılan ifadelere müdahale edilmemiştir.

Ö23: Kitapta yayımlanır. Televizyonda yayınlanır...

Ö30: Yayınlamak; tv, radyo gibi iletişim araçlarıyla gerçekleşir. Örneğin; bu akşamki maçı trt canlı yayınlayacak. Yayımlamak ise basılı iletişim araçlarıyla gerçekleşir. Deegi, kitap, gazete vs. yayımlamak

Ö34: Basılan şeyler içim yayım, izlenen veya dinlenen şeyler için yayım

Ö43: Yayımlamak tv radyo gibi medya organlarında, yayım ise basılı medya anlamında kullanılır

Ö48: Herhangi bir kaynağa ya da teoriye dayanmaksızın salt öz düşüncemdir: yayımlanan-hizmet(radyo, televizyon...vb) / yayımlanan-ürün(gazete, dergi, kitap...vb)

Ö56: Yayın sözcüğü tv radyo vs. Olur yayınlanma kısa surelidir. Yayımlanma ise basılı medyada olur dergi gibi. Uzun sürelidir.

Ö70: Yayımlamak: Televizyon izleyicilerinin izleyeceği şekilde resim ve ses işaretlerini yaymak. Yayımlamak: Kitap ve dergiyi basmak, dağıtmak

Ö77: Örneğin Tv dizisi yayınlanır, kitap yayımlanır.

Ö86: Basılı ürünler yayımlanır. Radyo-tv ürünleri ise yayınlanır. Dizi yayınlanır, kitap yayımlanır.

Buraya kadar sunulan verilerden hareketle problem durumunu şu genel tespitlerle ortaya koymak mümkündür:

1. Günümüzde *yayımlamak* kelimesi de *yayımlamak* kelimesi de kullanılmaktadır. Bu iki kelimenin kullanımında bir karışıklık vardır ancak *yayımlamak*, çoğunlukla radyo-TV programları için; *yayımlamak* ise ağırlıklı olarak kitap, dergi gazete gibi basılı ürünler için kullanılmaktadır.

2. Okullarımızda anlatım bozukluğu konusu işlenirken söz konusu kelimeler için zaman zaman “Dizi, film *yayımlanır* ve *yayımlanır*; kitap, dergi, gazete *yayımlanır* ve *yayımlanır*.” bilgisi verilmektedir.

Bu çalışmada yukarıda belirtilen temel problemler doğrultusunda *yayın*, *yayım*, *yayımlamak*, *yayımlamak* kelimelerinin gelişimi ve sözlüklerdeki anlamları ortaya konulmaya çalışılacaktır. Araştırmada genel olarak aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

1. *Yayın*, *yayım*, *yayımlamak*, *yayımlamak* kelimeleri ne zaman türetilmiştir?

2. *Yayın*, *yayım*, *yayımlamak*, *yayımlamak* kelimeleri hangi sözlüklerde madde başı olarak alınmıştır, nasıl tanımlanmıştır? Bu kelimeler, hangi yazım kılavuzlarında yer almaktadır?

3. Sözlüklerde *yayın*, *yayımlamak* kelimelerinin TV ve radyo programları için; *yayım*, *yayımlamak* kelimelerinin ise basılı ürünler için kullanılacağına yönelik herhangi bir açıklama var mıdır?

2. YAYIN, YAYIM, YAYINLAMAK, YAYIMLAMAK KELİMELERİNİN YAPILARI

Dilde sadeleşme çalışmaları sürecinde birçok yeni kelime türetilmiştir. Araştırmaya konu olan kelimeler de bu yeni kelimelerdendir. *Yay-* fiilinden *-(I)m* ve *-(I)n* ekleri ile *yayın*, *yayım* isimleri türetilmiş; bu isimlerden de *+IA* ekiyle fiil yapılmıştır. Hamza Zülfikar (2011, 131); aynı kökten benzer sese sahip eklerle kelime türetilmesi, kaçınılması gereken bir durum

olarak niteler. *Yayın, yayım, basın, basım, yazın, yazım* gibi kelimeler, bu nitelikteki kelimelerdir.

Aşağıda ayrıntılı olarak açıklanacağı üzere 1944'teki ilk baskı dâhil TDK'nin yayımladığı Türkçe sözlüklerde *yayınlamak* kelimesi yer almamıştır. Bu durumda akıllara şu soru gelmektedir: TDK'nin Türkçe sözlüklerinde *yayınlamak* kelimesi hiç geçmediyse bu kelimenin kaynağı nedir, böyle bir kelime Türkiye Türkçesinde hiç kullanılmadı mı? Aslında *yayınlamak, yayımlamak*'tan daha önce türetilen ve kullanılan bir kelimedir. Bugün *neşretmek* karşılığı olarak *yayımlamak* kullanılıyor ancak *neşretmek* için kararlaştırılan Türkçe ilk karşılık, *yayınlamak* kelimesidir. Yabancı kelimeler için kabul edilen Türkçe karşılıkları içeren *Türkçeden Osmanlıcaya Cep Kılavuzu*'nda *neşriyat* için *yayın, neşretmek* için *yayınlamak* ve *yaymak* kelimeleri karşılık olarak verilmiştir (TDK 1935, 321). *Cep Kılavuzu*'nda *yayım* ve *yayımlamak* kelimeleri yoktur. 1935'te *Türkçeden Osmanlıcaya Cep Kılavuzu*'nda *yayın* ve *yayınlamak*'a yüklenen anlamlar, 1944 *Türkçe Sözlük*'te *yayım* ve *yayımlamak* kelimelerine aktarılmıştır.

3. TÜRKÇE SÖZLÜKLERDE YAYIN, YAYIM, YAYINLAMAK, YAYIMLAMAK KELİMELERİ

Bu bölümde *yayın, yayım, yayınlamak, yayımlamak* kelimelerinin Türkçe sözlüklerdeki durumu ele alınacaktır. *Türk Dil Kurumu, Dil Derneği, Kubbealtı Akademisi Kültür Sanat Vakfı* gibi kurumlar, belirli aralıklarla sözlük yayımlamaktadır. Bu kurumsal çalışmalara ek olarak sözlük yazarları tarafından hazırlanıp yayımlanan birçok sözlük de bulunmaktadır. *Ali Püsküllüoğlu, D. Mehmet Doğan, Yaşar Çağbayır* gibi araştırmacıların sözlükleri, değişik yıllarda çok sayıda baskısı yapılmış sözlüklerdir. Herhangi bir sözlüğün değişik baskıları arasında farklılık bulunabileceği ihtimali nedeniyle aynı kurum veya yazara ait sözlüğün diğer baskılarına da ulaşılmaya çalışılmış; ulaşılabilen her baskıdan alıntı yapılmıştır. Araştırmada sadece yukarıda adı geçen kurum ve kişilerle sınırlı kalınmamış, kapsamı geniş olan birçok sözlük çalışmaya dâhil edilmiştir. Araştırma için incelenen toplum Türkçe sözlük sayısı 39'dur.

TDK'nin *Türkçe Sözlük*'ünün ilk baskısı 1944² yılında, son baskısı (11. baskı) 2011 yılında yayımlanmıştır. Araştırmada TDK'nin bütün sözlüklerine ulaşılmıştır. *Yayınlamak, yayımlamak* kelimelerinin söz konusu çalışmalardaki durumu şöyledir:

² TDK *Türkçe Sözlük*'ün ilk baskısının basım yılı konusunda farklı bilgiler bulunmaktadır. Bazı baskıların ön söz, sunuş bölümlerinde (1955, 1998, 2005, 2011) *Türkçe Sözlük*'ün ilk baskısının 1945 yılında yapıldığı belirtilmiştir. 1983 baskısının ön sözüne göre ise ilk baskı 1944 yılında yayımlanmıştır. TDK kütüphanesinde *Sözl.A/482* numarasıyla kayıtlı *Türkçe Sözlük, 1944; Sözl.A/1030-f* numarasıyla kayıtlı *Türkçe Sözlük* ise 1945 yılını taşımaktadır. Her iki eserin iç kapağında "Türk Dil Kurumu Lügat Kolu Çalışmalarıyla hazırlanmıştır." notu bulunmaktadır ancak 1944 yılında basılan eserde yine iç kapakta *Türkçe Sözlük I* yazarken 1945 yılında basılan eserde *Türkçe Sözlük* yazmaktadır. İncelenebildiği kadarıyla ilgili eserlerin ön sözleri, kısaltmalar bölümleri, maddeler için yapılan açıklamalarda herhangi bir farklılık yoktur. Bu araştırmada 1944 yılında yayımlanan Türkçe Sözlük, 1. baskı olarak kabul edilmiştir. Madde içerikleri ve sayfa numaraları, 1945 baskısında da aynıdır.

Sözlük	Yayınlamak	Yayımlamak
TDK 1944, 633 TDK 1955, 790 TDK 1959, 821 TDK 1966a, 775 TDK 1969a, 795	Yok	Yayın halinde ortaya koymak. <i>Eğitim Bakanlığının yayımladığı kitaplar. Radyonun yayımladığı haberler.</i>
TDK 1974, 857	Yok	1. Yayın durumunda ortaya koymak, neşretmek: <i>Eğitim Bakanlığının yayımladığı kitaplar.</i> 2. Dinlenilecek, görülecek şeyleri radyo ve televizyonla yaymak
TDK 1983, 1294	Yok	1. Kitap, gazete, dergi gibi şeyleri basmak ve dağıtmak, neşretmek: <i>Milli Eğitim Bakanlığının yayımladığı kitaplar.</i> 2. Dinlenilecek, görülecek şeyleri radyo ve televizyonla sunmak, bildirmek, duyurmak. 3. ...
TDK 1988a, 1610 TDK 1998, 2416 TDK 2005a, 2151	Yok	1. Kitap, gazete, dergi gibi şeyleri basmak ve dağıtmak, neşretmek: <i>Türk Dil Kurumunun yeni yayımladığı kitapları gördüm.</i> 2. Dinlenilecek, görülecek şeyleri radyo ve televizyonla sunmak, bildirmek, duyurmak. 3. ...
TDK 2011, 2556	Yok	1. Kitap, gazete, dergi gibi şeyleri basmak ve dağıtmak, neşretmek: <i>Türk Dil Kurumunun yeni yayımladığı kitapları gördüm.</i> 2. Dinlenilecek, görülecek şeyleri radyo ve televizyonla sunmak, bildirmek, duyurmak. 3. Bir yazıya, habere, resme gazetede yer vermek. 4. ...

Tablo 2: Türk Kurumunun Yayımladığı Türkçe Sözlüklerde *Yayınlamak*, *Yayımlamak* Kelimeleri

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere TDK tarafından yayımlanan Türkçe sözlüklerin hiçbirinde *yayınlamak* kelimesine yer verilmemiştir. *Yayımlamak* kelimesi ise daha 1. baskıdan itibaren hem basılı ürünler hem de radyo programları için kullanılmış, televizyonun yaygınlaşmasından sonra 1974'te "*televizyon ile duyurmak, sunmak*" da *yayımlamak* kelimesinin anlamına dâhil edilmiştir. Yani TDK'nin Türkçe sözlüklerine göre kitap, gazete, dergi vb. ürünleri basıp dağıtmak için de televizyon ve radyo programlarını izleyiciye, dinleyiciye ulaştırmak için de *yayımlamak* kelimesi kullanılmaktadır. Dil bilgisi öğretiminde zaman zaman karşılaşılan "*kitap, gazete yayımlanır; dizi, film yayınlanır*" yargısı, TDK'nin Türkçe sözlüklerinde verilen anlamlara uymamaktadır. Aynı eserlerde *yayın*, *yayım* kelimeleri için verilen tanımlar Tablo 3'te gösterilmiştir:

Sözlük	Yayın	Yayım
TDK 1944, 633	Bu maddede sadece "yayın balığı" tanımlanmıştır.	1. Basılıp ortalığa sürülen kitap, gazete gibi okunacak veya radyo ile her tarafa yayılıp dinlenecek şeyler, neşriyat. 2. Bunları yayma işi, neşir.
TDK 1955, 790	Basılıp ortalığa sürülen kitap, gazete gibi okunan veya radyo ile her tarafa yayılıp dinlenen şeyler, neşriyat.	Kitap, gazete gibi okunacak şeylerin basılıp dağıtılması veya radyo ile dinlenecek şeylerin yayılması, neşir.
TDK 1959, 821 TDK 1966a, 775 TDK 1969a, 795 TDK 1974, 857	Basılıp ortalığa sürülen kitap, gazete gibi okunan veya radyo ile her yana yayılıp dinlenen şeyler, neşriyat.	Kitap, gazete gibi okunacak şeylerin basılıp dağıtılması veya radyo ile dinlenecek şeylerin yayılması, neşir.

TDK 1294-1295	1983,	Basılıp satışı çıkarılan kitap, gazete gibi okunan ya da radyo ve televizyon aracılığıyla halka sunulan, duyurulan, iletilen şey, neşriyat.	1. Kitap, gazete gibi okunacak şeylerin basılıp dağıtılması. 2. Herhangi bir yapıtın radyo ve televizyon aracılığıyla dinleyiciye, izleyiciye ulaştırılması, neşir.
TDK 1610	1988a,	Basılıp satışı çıkarılan kitap, gazete gibi okunan veya radyo ve televizyon aracılığıyla halka sunulan, duyurulan, iletilen şey, neşriyat: “ <i>Kitap ve gazete yayını işi bizim can davamızdır.</i> ” – R. N. Güntekin.	1. Kitap, gazete gibi okunacak şeylerin basılıp dağıtılması. 2. Herhangi bir eserin radyo ve televizyon aracılığıyla dinleyiciye, seyirciye ulaştırılması, neşir.
TDK 2415-2416	1998,	Basılıp satışı çıkarılan kitap, gazete gibi okunan veya radyo televizyon aracılığıyla halka sunulan, duyurulan, iletilen şey, neşriyat.	1. Kitap, gazete gibi okunacak şeylerin basılıp dağıtılması: “ <i>Kitap ve gazete yayını³ işi bizim can davamızdır.</i> ” – R. N. Güntekin. 2. Herhangi bir eserin radyo ve televizyon aracılığıyla dinleyiciye, seyirciye ulaştırılması, neşir.
TDK 2151	2005a,	Basılıp satışı çıkarılan kitap, gazete gibi okunan veya radyo, televizyon aracılığıyla halka sunulan, duyurulan, iletilen şey, neşriyat.	1. Yayma işi. 2. Kitap, gazete vb. okunacak şeylerin basılıp dağıtılması, neşir: “ <i>Kitap ve gazete yayını işi bizim can davamızdır.</i> ” – R.N. Güntekin. 3. Herhangi bir eserin radyo ve televizyon aracılığıyla dinleyiciye, seyirciye ulaştırılması, neşir.
TDK 2556	2011,	1. Basılıp satışı çıkarılan kitap, gazete vb. neşriyat. 2. Radyo ve televizyon aracılığıyla halka sunulan, duyurulan, iletilen eser, program, neşriyat.	1. Yayma işi. 2. Kitap, gazete vb. okunacak şeylerin basılıp dağıtılması, neşir: “ <i>Kitap ve gazete yayını işi bizim can davamızdır.</i> ” – R.N. Güntekin. 3. Herhangi bir eserin radyo ve televizyon aracılığıyla dinleyiciye, seyirciye ulaştırılması, neşir.

Tablo 3: Türk Kurumunun Yayımladığı Türkçe Sözlüklerde *Yayın Yayım* Kelimeleri

Tablo incelendiğinde *yayın*, *yayım* kelimelerinin anlamlarında bazı değişiklikler olduğu görülecektir. 1. baskıda *yayın* kelimesi, sadece *yayın balığını* karşılamak üzere kullanılmıştır. *Yayım* ise hem ürünün (neşriyat) hem de yayma işinin (neşir) karşılığı olarak verilmiştir. 1955'teki 2. baskıdan itibaren *yayın* kelimesi ürünün (neşriyat) karşılığı olarak; *yayım* kelimesi ise yayma işinin karşılığı olarak kullanılmıştır. Bir önceki tabloda da görüleceği üzere aynı baskının *yayımlamak* maddesi “Yayın halinde ortaya koymak” şeklinde tanımlanmıştır. Bu tanımdan hareketle “yayın” kelimesinin 1944'te de ürün anlamında kullanıldığını söylemek mümkündür ancak bu anlam, madde başı olarak verilmemiştir. Yine Tablo 3 incelendiğinde kitap, dergi gibi basılı ürünler için de TV, radyo programı gibi ürünler için de aynı kelimenin kullanıldığı görülecektir. Bu kelime, ilk baskıda *yayım*, sonraki

³ Reşat Nuri Güntekin'den alınan bu örnek cümle önce 1988'te *yayın* maddesi için kullanılmıştır. 1998'te *yayım* maddesine aktarılmıştır ancak görüldüğü gibi örnek cümlede *yayım* kelimesi değil *yayın* kelimesi geçmektedir. 2005'te yine *yayım* maddesinde kullanılan cümlede düzeltme yapılmış ve “*Kitap ve gazete yayını ...*” ifadesi, “*Kitap ve gazete yayını...*” olarak düzeltilmiştir. Aynı cümle, yazarın Anadolu Notları adlı eserinde “*Kitap ve gazete yayını işi bizim can davamızdır.*” şeklinde geçmektedir (Güntekin 1982, 51).

baskılarda ise yayındır. Yani günümüzde yaygın olan “Kitap, dergi, gazete yayındır; TV-radyo programı yayındır.” yargısı, TDK’nin Türkçe sözlüklerindeki tanımlarla örtüşmemektedir. Sonuç olarak TDK’nin Türkçe sözlüklerine göre halka sunulan her şey (kitap, gazete, dergi, TV programı, radyo programı) yayındır; bunları sunma işi, yayındır.

Dil Derneğinin yayımladığı *Türkçe Sözlük*’ün ilk baskısı 1998, son baskısı ise (3. Baskı) 2012’de yapılmıştır. Araştırmada Dil Derneğinin bu üç sözlüğüne de ulaşılmıştır. *Yayınlamak*, *yayımlamak* kelimelerinin bu sözlüklerdeki durumu şöyledir:

Sözlük	Yayınlamak	Yayımlamak
Dil Derneği 1998, 1445	Yok	1. Kitap, gazete, dergi gibi şeyleri basmak ve dağıtmak, neşretmek: <i>Milli Eğitim Bakanlığının yayımladığı kitaplar.</i> 2. Dinlenilecek, görülecek şeyleri radyo ve televizyonla sunmak, bildirmek, duyurmak. ...
Dil Derneği 2005a, 2062		
Dil Derneği 2012a, 1712		

Tablo 4: Dil Derneğinin Yayımladığı Türkçe Sözlüklerde *Yayınlamak*, *Yayımlamak* Kelimeleri

Tablo 4’te görüleceği üzere Dil Derneğinin sözlüklerinde *yayınlamak* kelimesi yoktur. *Yayımlamak* kelimesi ise hem kitap, gazete gibi basılı ürünlerin dağıtılmasını hem de TV, radyo programlarının izleyiciye, dinleyiciye ulaştırılmasını karşılamaktadır. Yani “kitap, gazete yayımlanır; dizi, film yayınlanır” yargısı, TDK’nin Türkçe sözlüklerinde olduğu gibi Dil Derneğinin sözlüklerinde verilen anlamlara da uymamaktadır. Aynı sözlüklerde *yayın*, *yayım* kelimeleri için verilen anlamlar, Tablo 5’te gösterilmiştir:

Sözlük	Yayın	Yayım
Dil Derneği 1998, 1444 -1445	Basılıp satışa çıkarılan kitap, gazete gibi okunan ya da radyo ve televizyon aracılığıyla halka sunulan, duyurulan, iletilen şey, neşriyat.	1. Kitap, gazete gibi okunacak şeylerin basılıp dağıtılması. 2. Herhangi bir yapının radyo ve televizyon aracılığıyla dinleyiciye, izleyiciye ulaştırılması, neşir.
Dil Derneği 2005a, 2062		
Dil Derneği 2012a, 1712-1713	1) Basılıp satışa çıkarılan kitap, gazete gibi okunan ya da radyo televizyon aracılığıyla halka sunulan, duyurulan, iletilen şey, neşriyat. 2) Radyo ve televizyon yoluyla topluma duyurulan her şey. ...	1. Kitap, gazete gibi okunacak şeylerin basılıp dağıtılması. 2. Herhangi bir yapının radyo ve televizyon aracılığıyla dinleyiciye, izleyiciye ulaştırılması, neşir.

Tablo 5: Dil Derneğinin Yayımladığı Türkçe Sözlüklerde *Yayınlamak*, *Yayımlamak* Kelimeleri

Tablo 5’e göre Dil Derneğinin bütün sözlüklerinde ister kitap, gazete vb. ister de TV, radyo programı olsun satışa çıkarılan, sunulan her ürün yayındır; yayım ise bu sunma, satışa çıkarma işinin adıdır. Yani “Kitap, dergi, gazete yayındır; TV-radyo programı yayındır.” yargısı, Dil Derneğinin Türkçe sözlüklerindeki anlamlarla örtüşmemektedir.

Ali Püskülloğlu tarafından hazırlanan sözlükler, değişik yıllarda değişik yayınevleri tarafından yayımlanmıştır. Bu sözlüklerden birçoğuna ulaşılmış ve *yayınlamak*, *yayımlamak* kelimeleri taranarak Tablo 6’da sunulmuştur:

Sözlük	Yayınlamak	Yayımlamak
Püsküllüoğlu 1994, 1158		1 gazete, dergi, kitap gibi, genellikle okunacak şeyleri basıp ya da bastırıp okura sunmak. 2 bir yazıya, resme gazete, dergi vb.de yer vermek. <i>ör. Yazımı dergide gelecek ay yayımlayacaklarmış.</i> 3 (nsz) yazısını, yapıtını gazete, dergi, ktpap vb. yoluyla okura sunmak. . <i>ör. Yazar, bir yıl içinde üç kitap yayımlamıştı.</i> 4 dinlenilecek ya da görülecek şeyleri radyo ile ya da televizyon aracılığıyla bildirmek, duyurmak, sunmak. ...
Püsküllüoğlu 1995, 1627		
Püsküllüoğlu 1999, 1627		
Püsküllüoğlu 2002, 1627		
Püsküllüoğlu 2003, 1069	Yok	
Püsküllüoğlu 2004, 1461		
Püsküllüoğlu 2005, 1069		
Püsküllüoğlu 2008, 1852		
Püsküllüoğlu 2012, 2031		

Tablo 6: Ali Püsküllüoğlu'nun Sözlüklerinde *Yayınlamak*, *Yayımlamak* Kelimeleri

Farklı yıllarda farklı yayınevleri tarafından yayımlanmış olsa da Püsküllüoğlu'nun sözlüklerinde söz konusu kelimeler için verilen anlamlarda bir farklılık yoktur. Sözlüklerin hiçbirinde *yayınlamak* kelimesine yer verilmemiştir. *Yayımlamak* kelimesi de hem basılı ürünlerin hem de TV, radyo programlarının sunulmasını karşılamaktadır. Bu yönüyle Püsküllüoğlu'nun sözlüklerinde verilen anlamlar ile TDK ve Dil Derneğinin sözlüklerinde verilen anlamlar örtüşmektedir. Püsküllüoğlu'nun *yayın*, *yayım* için sıraladığı anlamlar ise şöyledir:

Sözlük	Yayın	Yayım
Püsküllüoğlu 1994, 1158	1 basılıp satışı çıkarılan gazete, dergi, kitap gibi okunacak nesne. 2 radyo ya da televizyon aracılığıyla halka sunulan, duyurulan, iletilen şey.	1 gazete, dergi, kitap gibi okunacak şeylerin basılı dağıtılması. 2 bir yapıtın, izlencenin vb. radyo ya da televizyon aracılığıyla dinleyiciye, izleyiciye ulaştırılması.
Püsküllüoğlu 1995, 1627		
Püsküllüoğlu 1999, 1627		
Püsküllüoğlu 2002, 1627		
Püsküllüoğlu 2003, 1068-1069		
Püsküllüoğlu 2004a, 1461		
Püsküllüoğlu 2005, 1068-1069		
Püsküllüoğlu 2008, 1852-1853		
Püsküllüoğlu 2012, 2030-2031		

Tablo 7: Ali Püsküllüoğlu'nun Sözlüklerinde *Yayın*, *Yayım* Kelimeleri

Tablo 7'de de görüleceği üzere Püsküllüoğlu'nun sözlüklerinde *yayın*, *yayım* kelimelerinin anlamlarında bir değişiklik olmamış; bütün sözlüklerde aynı ifadeler kullanılmıştır. TDK ve Dil Derneğinin sözlüklerinde olduğu gibi Püsküllüoğlu'nun sözlüklerinde de *yayın* kelimesi hem kitap, gazete, dergi gibi basılı ürünleri hem de TV, radyo programlarını karşılamaktadır. Yani günümüzde yaygın olan "Kitap, dergi, gazete yayımdır; TV-radyo programı yayındır." yargısı, Püsküllüoğlu'nun sözlüklerine göre yanlıştır.

Kubbealtı Akademisi Kültür Sanat Vakfının bir yayını olan ve İlhan Ayverdi tarafından hazırlanan Kubbealtı Lugatı'nın ilk baskısı 2005'te son baskısı 2011'de (4. baskı) yapılmıştır. Bu eserin üç baskısına ulaşılmıştır. Araştırmaya konu olan kelimelerin Kubbealtı Lugatı'nda daki durumu Tablo 8'de gösterilmiştir:

Sözlük	Yayınlamak	Yayımlamak
Ayverdi 2005, 3390 Ayverdi 2006, 3390 Ayverdi 2011, 3433	Yok	1. (Kitap, dergi vb.ni) Basmak ve dağıtmak, neşretmek. 2. (Radyo ve televizyonla) Dinleyici ve seyirciye sunmak: <i>Kimi haberi fazla, kimi haberi az yayımlamak bir takdir meselesidir</i> (Burhan Felek) 3. ...

Tablo 8: Kubbealtı Lugatı'nda *Yayınlamak*, *Yayımlamak* Kelimeleri

Daha önce incelenen sözlüklerde olduğu gibi Kubbealtı Lugatı'nda da *yayınlamak* kelimesi, yer almamıştır. *Yayımlamak* kelimesi de yine yukarıda incelenen sözlüklerde olduğu gibi hem basılı eserler hem de TV, radyo programları için kullanılmıştır. Aynı eserde yayın, yayım kelimeleri için verilen anlamlar şunlardır:

Sözlük	Yayın	Yayım
Ayverdi 2005, 3390 - 3391 Ayverdi 2006, 3390 - 3391 Ayverdi 2011, 3433 - 3434	1. Basılıp satışa çıkarılan kitap, gazete vb.: " <i>Kubbealtı yayınları.</i> " " <i>Milli Eğitim Bakanlığı yayınları.</i> " 2. Radyo, televizyon yoluyla ⁴ geniş bir kütleye sunulan, duyurulan şey, neşriyat: " <i>Radyo saat 18.00 de yayını kestti.</i> "	1. Kitap, gazete vb.nin basılıp dağıtılması işi. 2. Bir şeyin radyo, televizyon aracılığı ile dinleyiciye sunulması işi, neşir.

Tablo 9: Kubbealtı Lugatı'nda *Yayın*, *Yayım* Kelimeleri

Tablo 9'da görüleceği üzere İlhan Ayverdi'nin Kubbealtı Lugatı'nda *yayın*; ister basılı olsun ister TV, radyo programı olsun ortaya çıkan, sunulan üründür. *Yayım* ise bu işin adıdır.

D. Mehmet Doğan'ın sözlüğü *Büyük Türkçe Sözlük*, *Doğan Büyük Türkçe Sözlük* gibi değişik isimlerle, değişik yayınevleri tarafından basılmıştır. İlk baskısı 1981, son baskısı 2014'te yapılan bu çalışmanın ulaşılabilen baskılarında *yayınlamak*, *yayımlamak* kelimeleri şu şekilde tanımlanmıştır:

Sözlük	Yayınlamak	Yayımlamak
Doğan 1981, 1043	Yayın hâline getirmek, yayımlamak.	Yayım işini yapmak, neşretmek.
Doğan 2003, 1402-1403 Doğan 2005, 1376 Doğan 2011, 1826 Doğan 2014, 1826	1. Yayın hâline getirmek, yayımlamak. 2. Yayımlamak, sergilemek, teşhir etmek	Yayım işi yapmak, neşretmek.

Tablo 10: D. Mehmet Doğan'ın Sözlüklerinde *Yayınlamak*, *Yayımlamak* Kelimeleri

Tabloya dikkat edilirse D. Mehmet Doğan'ın sözlüklerinin yukarıdaki diğer sözlüklerden farklılık gösterdiği fark edilecektir. Buraya kadar incelenen sözlüklerin hiçbirinde *yayınlamak* kelimesi geçmemiştir, D. Mehmet Doğan ise bu kelimeyi madde başı olarak almıştır ve *yayınlamak*'ın anlamlarından biri olarak *yayımlamak* kelimesini vermiştir. Buradan hareketle Doğan'ın bu iki kelimeyi eş anlamlı kabul ettiğini söylemek mümkündür. Doğan'ın sözlüğünde *yayınlamak* kelimesinin geçmesi "Bu sözlükte TV, radyo programları

⁴ *Yoluyla* ve *kitleye* kelimeleri ilgili eserde *yoluyla*, *kütleye* şeklinde yazıldığı için eserdeki özgün yazımıyla çalışmaya aktarılmıştır.

için *yayınlamak*; kitap, gazete için *yayımlamak* kullanılmış olabilir mi?” sorusunu akıllara getirebilir. *Yayınlamak*, *yayımlamak* kelimelerine verilen anlamlar, bu soruyu cevaplayacak kadar açık olmadığı için *yayın*, *yayım* kelimelerinin anlamlarına bakmak gerekmektedir:

Sözlük	Yayın	Yayım
Doğan 1981, 1043	Yayımlanmış şey, neşriyat: <i>Kitap, dergi, program yayındır.</i> “Yayım” karşılığı olarak da kullanılmaktadır.	Basıp dağıtma veya radyo, televizyon gibi kitle haberleşme vasıtalarıyla halka iletme işi, neşir.
Doğan 2003, 1402 Doğan 2005, 1376 Doğan 2011, 1826 Doğan 2014, 1826	Yayımlanmış şey, neşriyat: <i>Kitap, dergi, program yayındır.</i>	Basıp dağıtma veya radyo, televizyon gibi kitle haberleşme vasıtalarıyla halka iletme işi, neşir.

Tablo 11: D. Mehmet Doğan’ın Sözlüklerinde *Yayın*, *Yayım* Kelimeleri

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere basıp dağıtma, radyo ve televizyonla iletme işi *yayım*; bu işin sonucu ortaya çıkan şey ise *yayındır*. Bu tanımlar ile *yayınlamak*, *yayımlamak* kelimelerine verilen tanımlar birleştirildiğinde şu sonuca ulaşılır: D. Mehmet Doğan’ın sözlüğünde *yayınlamak* kelimesi geçmektedir ama bu kelime TV, radyo programlarına has bir kelime değildir. Doğan’a göre kitap, dergi de *yayındır* program da *yayındır*. Kitabı, dergiyi halka sunmak da *yayınlamaktır*; TV, radyo programlarını halka ulaştırmak da *yayınlamaktır*.

Yaşar Çağbayır’ın *Ötüken Türkçe Sözlük* adlı çalışması, *yayınlamak* kelimesinin madde başı olarak alan başka bir sözlüktür. Bu eser, TİKA desteğiyle *Büyük Türkçe Sözlük* adıyla da basılmıştır. İlgili sözlüklerde *yayınlamak*, *yayımlamak* kelimeleri için şu anlamlar verilmiştir:

Sözlük	Yayımlamak	Yayınlamak
Çağbayır 2007, 5257 - 5258 Çağbayır 2016, 6346-6347	1. Yayın yapmak. 2. (Haber, program vb. için) radyo, televizyon aracılığıyla dinleyicilere ve izleyicilere sunmak; bildirmek; duyurmak.	1. (Kitap, dergi, gazete vb. için) basmak ve dağıtmak; satışa sunmak; neşretmek. 2. (Haber, bilgi vb. için) bir gazete ya da dergide yazarak, basarak halkın bilgisine sunmak; kamuoyuna duyurmak. 3.... 4. Radyo ve televizyon aracılığıyla duyurmak, bildirmek.

Tablo 12: Yaşar Çağbayır’ın Sözlüklerinde *Yayımlamak*, *Yayınlamak* Kelimeleri

Tabloda da görüleceği üzere bir haber, programı radyo televizyonla sunmak için *yayımlamak*; kitap, dergi, gazete vb. basıp dağıtmak için *yayımlamak* kelimesi kullanılmıştır. Bu yönüyle önceki sözlüklerden farklılık göstermektedir. Yani “Kitap, dergi, gazete *yayımlanır*; film, dizi, haber *yayınlanır*.” yargısı, Çağbayır’ın sözlüğündeki anlamlarla örtüşmektedir. Çağbayır’ın *yayın*, *yayım* kelimeleri için verdiği anlamlar şunlardır:

Sözlük	Yayın	Yayım
Çağbayır 2007, 5257-5258 Çağbayır 2016, 6346	1. Yayılmış olan şey 2. Okunmak üzere yazılıp basılmış ve dağıtma sunulmuş kitap, gazete, dergi vb. neşriyat, (1935). 3. Radyo ve televizyon aracılığı ile halka iletilen, duyurulan şey. 4. Radyo ve televizyon programlarının her biri. ...	1. Yaymak eylemi. 2. Kitap, gazete, dergi gibi okunacak bir şeyi basma ve halka dağıtma işi; neşir, (1944). 3. Bir haber ya da programın televizyon ve radyo aracılığıyla halka iletilmesi; neşir. 4. ...

Tablo 13: Yaşar Çağbayır’ın Sözlüklerinde *Yayın*, *Yayım* Kelimeleri

Tablo 13'teki açıklamalara göre kitap, dergi, gazete de *yayındır*; TV, radyo programı da *yayındır*. Bir kitabı, gazeteyi, dergiyi basıp dağıtma da *yayındır*; bir TV, radyo programını halka ulaştırmak da *yayındır*. Şu durumda “Kitap, dergi, gazete *yayındır*; film, dizi *yayındır*.” cümlesi, yukarıda incelenen diğer sözlüklerde olduğu gibi Çağbayır'ın sözlüklerindeki anlamlara da uymamaktadır.

Buraya kadar incelenen sözlükler; “Türkçe sözlük” denince akla ilk gelen kurum ve kişilerce hazırlanmış olan ve çok sayıda baskısı yapılmış sözlüklerdi. Bazı Türkçe sözlüklerin ise tek baskısı yapılmıştır veya birden fazla baskısı olmasına rağmen tek baskısına ulaşılabilmektedir. *Yayınlamak*, *yayımlamak* kelimelerinin bu sözlüklerdeki anlamları Tablo 14'te verilmiştir:

Sözlük	Yayınlamak	Yayımlamak
Büyük Türk Sözlüğü 1970, 1243	Yayın hâlinde ortaya koymak	Yok
Devellioğlu ve Kılıçkını 1975, 1280	Yok	1. Yayın halinde ortaya koymak. 2. Dinlenecek şeyleri radyo ile yaymak.
Demiray 1988, 953	Yok	1. Bir dergide gazetede yer almasını ya da kitap durumunda basılmasını sağlamak (es. eşan. neşretmek): İlk öykülerimi o dergide yayımladım. – O. Akbal. 2. Bir şeyin radyo, televizyon gibi bir yayın aracı ile duyulmasını, görülmesini sağlamak.
MEB 1996, 3169	Yok	1. Kitap, gazete, dergi, roman vb. gibi okunacak şeyleri basmak, dağıtmak, neşretmek. <i>Üniversitenin yayımladığı kitaplar.</i> 2. Bir şeyi toplu haberleşme vasıtalarıyla duyurmak, bildirmek, sunmak. <i>Müzik yayımlamak.</i>
Doğan 2009, 1196 - 1197	Kitap, dergi, gazete gibi şeyleri basıp dağıtmak.	1. Neşretmek. Kitap, gazete, dergi gibi şeyleri basmak ve dağıtmak. Yayın hâlinde ortaya koymak. 2. Dinlenilecek, görülecek programları radyo ve televizyonla yaymak. 3. ...
Topaloğlu 2014, 1360	Yok	1. (Kitap, gazete, dergi vb.ni) Basıp dağıtmak, neşretmek. 2. (Bir programı radyo ve televizyonla) Dinleyiciye ve izleyiciye sunmak. 3. ...

Tablo 14: Diğer Bazı Sözlüklerde *Yayınlamak*, *Yayımlamak* Kelimeleri

Tablo 14'te görüldüğü gibi *yayınlamak* kelimesi, iki sözlükte madde başı olarak yer almıştır. Ancak her iki sözlükte de bu kelimenin sadece radyo, TV programları için kullanılacağına dair bir açıklama yoktur. Hatta bu kelimeyi madde başı olarak alan Doğan 2009, *yayınlamak* kelimesini radyo, TV programları için değil kitap, dergi, gazete gibi basılı ürünler için kullanmıştır. *Yayınlamak*'ı madde başı alan bir diğer sözlük olan *Büyük Türk Sözlüğü*'nde *yayımlamak* kelimesi yoktur. O döneme kadar yayımlanmış TDK sözlüklerinde *yayınlamak* yerine hep *yayımlamak* madde başı olarak alınmışken bu sözlükte *yayınlamak*'ın alınıp *yayımlamak*'ın sözlük dışı bırakılması dikkate değer bir durumdur. Devellioğlu ve

Kılıçkını'nın (1975) sözlüğünde *yayınlamak* kelimesi madde başı olarak alınmamıştır ama *yayımlamak*'ın açıklamasında televizyon geçmemiş, sadece radyoya yer verilmiştir. Televizyonun henüz tam olarak yaygınlaşmadığı o yıllar için bu durum, normal olarak kabul edilebilir. Yine tabloda görüleceği üzere Demiray 1988, MEB 1996, Doğan 2009 ve Topal 2014'te *yayımlamak* kelimesi hem kitap, gazete gibi ürünlerin basılıp dağıtılması hem de radyo, TV programlarının halka sunulması için kullanılmaktadır. *Yayın*, *yayım* kelimelerinin ilgili sözlüklerdeki durumu ise şöyledir:

Sözlük	Yayın	Yayım
Büyük Türk Sözlüğü 1970, 1243	Neşir, neşriyat	Yayma, neşretme
Devellioğlu ve Kılıçkını 1975, 1280	Gazete, dergi, kitap gibi yayımlanmış şeyler, neşriyat.	Gazete, mermua ⁵ , kitap gibi okunacak şeylerin, basılıp dağıtılması veya dinlenecek şeylerin radyo ile yayılması, yayımlamak işi, neşir.
Demiray 1988, 953	Basılıp dağıtılan kitap, gazete, dergi ya da radyo, televizyon ile her yana yayımlanan şey: Son yıllarda yayınlar arttı.	1. Kitap, dergi, gazete gibi basılı şeylerin basılıp dağıtılması (es. eşan. neşir). 2. Konuşmaların, müzik yapıtlarının ya da resimlerin radyo ya da televizyon gibi bir yayın aracı ile duyurulmasını, görülmesini sağlama: Radyo yayımları. Televizyon yayımları.
MEB 1996, 3169	Kitap, gazete, dergi vb. gibi basılıp piyasaya sürülen veya radyo, televizyon gibi toplu haberleşme vâsıtalarıyla halka duyurulan, bildirilen, iletilen şey, neşriyat. <i>Edebi yayınlar çoğaldı.</i>	1. Yaymak işi. 2. Kitap, dergi, gazete gibi okunacak şeyleri basıp dağıtmak veya bir şeyi radyo, televizyon gibi toplu haberleşme vâsıtalarıyla halka iletmek işi, neşir.
Doğan 2009, 1196	1. Gazete, kitap, dergi gibi basılıp satışa çıkarılan şeyler. Neşriyat. 2. Radyo ve televizyon aracılığıyla her yanan yayılıp dinlenen veya seyredilen şeyler.	Kitap, dergi, gazete gibi şeylerin basılı dağıtılması. Neşir.
Topaloğlu 2014, 1360	1. Basılıp satışa çıkarılan kitap, gazete, dergi vb., neşir, neşriyat. 2. Radyo ve televizyon aracılığıyla sunulan, duyurulan şey, neşriyat: <i>Yayın birden kesildi.</i>	1. Kitap, gazete, dergi vb.'nin basılıp dağıtılması işi, neşir. 2. Bir haberin, bir programın radyo ve televizyon aracılığıyla dinleyiciye, izleyiciye ulaştırılması işi.

Tablo 15: Diğer Bazı Sözlüklerde *Yayın*, *Yayım* Kelimeleri

Tablodaki sözlükler incelendiğinde büyük bir kısmında basılı ürünlerin de TV, radyo programlarının da *yayın*; bunları sunma, yayma işinin de *yayım* olarak adlandırıldığı görülecektir. *Büyük Türk Sözlüğü*'nde her iki kelime için de verilen açıklamalar; basılı ürün veya radyo, TV programını kapsayıp kapsamama konusunda yeterince açık değildir.

⁵ Bu kelime, *mecmua* olmalıdır ancak dizgi hatası nedeniyle *mermua* olarak basılmıştır.

Devellioğlu ve Kılıçkını 1975'te *yayın* maddesinde, Doğan 2009'da ise *yayım* maddesinde radyo, TV ile ilgili herhangi bir ifadeye yer verilmemiştir.

4. TERİM SÖZLÜKLERİNDE YAYIN, YAYIM, YAYINLAMAK, YAYIMLAMAK KELİMELERİ

Önceki bölümde *yayınlamak* kelimesinin basılı Türkçe sözlüklerden hangilerinde madde başı olarak yer alıp hangilerinde yer almadığı gösterildi. Çalışmanın girişinde *yayınlamak* kelimesinin TDK Genel Ağ sayfasındaki *Güncel Türkçe Sözlük*'te bulunmadığı belirtilmişti ancak yine TDK sayfasında erişime açık olan *Bilim ve Sanat Terimleri Ana Sözlüğü*'nde ve buna bağlı olarak *Büyük Türkçe Sözlük*'te *yayınlamak* kelimesi yer almaktadır. Bu durum, mevcut karışıklığın daha da artmasına neden olmaktadır. Karışıklığın ortadan kalkmasına katkıda bulunmak amacıyla terim sözlüklerindeki bu durumun ayrı bir başlık altında incelenmesi uygun görülmüştür.

Burada öncelikle *Bilim ve Sanat Terimleri Ana Sözlüğü* ile *Büyük Türkçe Sözlük* hakkında birkaç bilgi vermek gerekmektedir. TDK tarafından değişik zamanlarda yayımlanan bütün terim sözlükleri bir araya getirilerek bilgisayar ortamına aktarılmış ve *Bilim ve Sanat Terimleri Ana Sözlüğü* adıyla kullanıma açılmıştır. *Büyük Türkçe Sözlük* ise terimlere ek olarak Türkçenin güncel sözlüğünü, ağızları da içeren daha büyük bir veri tabanıdır. *Büyük Türkçe Sözlük* veri tabanı, *Bilim ve Sanat Terimleri Ana Sözlüğü* veri tabanını da kapsamaktadır. Yani her iki sözlük de basılı birer eser değildir. Yine her iki sözlüğün de "güncel olmak" gibi bir zorunluluğu yoktur. Mesela 1960 veya başka bir yılda TDK tarafından yayımlanan bir terim sözlüğündeki bir maddeye bu veri tabanlarından ulaşmak mümkündür. Bu veri tabanları için birleştirilen yayınlar bilgisayar ortamına aktarılırken eserlerdeki özgün açıklamalar ve yazımların korunması -*Birazdan açıklanacağı üzere bu konuda pek de başarılı olunamamıştır.*- amaçlanmıştır. Söz konusu kelimenin *Büyük Türkçe Sözlük*'teki ekran görüntüsü şöyledir:

yayınlamak *İng.* publish

BSTS / Bilgisayar Terimleri Karşılıklar Kılavuzu

yayınlamak *İng.* televise, broadcast, transmit, (ABD) telecast

TV 1. Resim ve ses imlerini televizyon almaçlarının izleyebileceği biçimde, elektromagnetsis ışımaya yaymak. 2. Bir izlenceyi televizyonla yaymak.

BSTS / Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü 1981

Resim 6: *Büyük Türkçe Sözlük*'te *Yayınlamak* Kelimesi

Resimdeki açıklamalara göre *yayınlamak* kelimesi, *Bilgisayar Terimleri Karşılıklar Kılavuzu*'nda ve *Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü*'nde geçmektedir ve bu sözlüklerden alınarak TDK Genel Ağ sayfasındaki *Bilim ve Sanat Terimleri Ana Sözlüğü* veri tabanına aktarılmıştır. *Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü*, Nijat Özön tarafından hazırlanan ve 1981'de yayımlanan bir sözlüktür. *Bilgisayar Terimleri Karşılıklar Kılavuzu* ise o dönemde TDK Başkanı olan Prof. Dr. Şükrü Haluk Akalın'ın da içinde bulunduğu bir komisyon tarafından hazırlanan ve 2008'de yayımlanan bir çalışmadır.

Resim 6'da *Bilgisayar Terimleri Karşılıklar Kılavuzu* için gösterilen madde, doğru değildir. *Bilgisayar Terimleri Karşılıklar Kılavuzu* adlı eserin basılı nüshasında madde başı olan kelime *yayınlamak* değildir, *yayımlamak*'tır; bu madde TDK Genel Ağ sayfası için veri tabanına aktarılırken yanlışlıkla *yayınlamak* olarak yazılmış olmalıdır. *Bilgisayar Terimleri Karşılıklar Kılavuzu*'nun basılı nüshasından (Akalin vd., 2008, 247) TDK veri tabanına kelime aktarılırken basılı nüshadaki özgün biçim bozulmuştur. Basılı nüshadan alınan aşağıdaki resimlerde bu durum açıkça görülmektedir:

<u>yayımlamak</u>	broadcast, publish
publish	<u>yayımlamak</u>
broadcast	<u>yayımlamak</u>

Resim 7: *Bilgisayar Terimleri Karşılıklar Kılavuzu*'nda (Akalin vd. 2008, 247, 101, 29) *Yayımlamak* Kelimesi. (Ancak bu kelime, *Bilim ve Sanat Terimleri Ana Sözlüğü*'ne *yayınlamak* olarak aktarılmıştır.)

Sonuç olarak *Bilgisayar Terimleri Karşılıklar Kılavuzu*'nda *yayınlamak* kelimesi yoktur. Resim 6'da adı geçen başka bir sözlük de Nijat Özön'ün hazırladığı *Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü*'dür. *Yayınlamak* maddesi ve Resim 6'daki açıklama, basılı nüshada da geçmektedir (Özön, 1981, 337). Bunun yanında Özön'ün diğer çalışmalarına bakıldığında *yayınlamak* kelimesi ile ilgili bazı önemli değişiklikler olduğu görülecektir. Özön, bu konudaki ilk çalışmasını *Sinema Terimleri Sözlüğü* adıyla yayımlamıştır (Özön, 1963). Adından da anlaşılacağı üzere bu eserde sadece sinema terimleri vardır çünkü o yıllarda televizyon hayatımıza henüz girmemiştir ve bu eserde *yayınlamak* kelimesi yoktur. Bu çalışmanın ikinci baskısı, *Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü* adlı eserdir ve yukarıda belirtildiği üzere *yayınlamak* kelimesi bu çalışmada madde başı olarak yer almaktadır. Üçüncü baskı ise *Sinema, Televizyon, Video, Bilgisayarlı Sinema Sözlüğü* adıyla 2000'de yayımlanmıştır ancak üçüncü baskıda *yayınlamak* kelimesi yoktur, *yayımlamak* kelimesi madde başı olarak alınmıştır:

yayımlamak [Fr. téléviser, émettre, diffuser, transmettre] [İng. televise, broadcast, transmit, (ABD) telecast] [Al. senden, übertragen, ausstrahlen, abstrahlen, übersetzen, über Fernsehen ausstrahlen] TV. 1. Resim ve ses imlerini televizyon almacılarının izleyebileceği biçimde, elektromıknatıs ışımaya yaymak. 2. Bir izleneyi televizyonla yaymak.

Resim 8: Nijat Özön'ün Hazırladığı Terim Sözlüğünün 2. Baskısında (Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü) *Yayımlamak* Kelimesi (Özön, 1981, 337)

yayımlamak [Fr. *téléviser, émettre, diffuser, transmettre* || İng. *televise, broadcast, transmit*, (ABD) *telecast* || Al. *senden, übertragen, ausstrahlen, abstrahlen, übersetzen, über Fernsehen ausstrahlen* || İta. *trasmettere, teletrasmettere*] TV. **1.** Resim ve ses imlerini televizyon almaçlarının izleyebileceği biçimde, elektromıknatıs ışınımla yaymak. **2.** Bir izlenceyi televizyonla yaymak □ *almaç, ışınım, izlence, resim imi, ses imi, televizyon*

Resim 9: Nijat Özön'ün Hazırladığı Terim Sözlüğünün 3. Baskısında (Sinema, Televizyon, Video, Bilgisayarlı Sinema Sözlüğü) *Yayımlamak* Kelimesi (Özön, 2000, 798)

Özön'ün sözlüğünün 2. baskısında *yayımlamak* kelimesi yoktur, *yayınlamak* madde başı olarak alınmıştır. 3. baskıda *yayınlamak* kelimesi yoktur, *yayımlamak* madde başı olarak alınmıştır. Resim 8 ve Resim 9'da görüleceği üzere 2. baskıda *yayınlamak* için verilen anlamın aynısı 3. baskıda *yayımlamak* için verilmiştir. Benzer bir değişiklik Özön'ün hazırladığı yazım kılavuzlarında da görülmektedir⁶. Buradan hareketle şunu söylemek mümkündür: Önceki çalışmalarında *yayınlamak* kelimesine yer veren Nijat Özön, son çalışmalarında bu kelimeye yer vermemiştir.

Bütün bu açıklamalardan sonra TDK Genel Ağ sayfasındaki bilgileri (Resim 6), yeniden değerlendirmek gerekmektedir. Resim 6'ya göre *Bilgisayar Terimleri Karşılıklar Kılavuzu*'nda *yayınlamak* kelimesi geçmektedir ancak bu bilgi doğru değildir. İlgili eserde *yayınlamak* yoktur; *yayımlamak* kelimesi vardır. *Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü*'ndeki *yayınlamak* kelimesi ise yazarı tarafından 3. baskıda çıkarılmış ve yerine *yayımlamak* konulmuştur.

Terim sözlüklerinde *yayın*, *yayım* kelimeleri için verilen anlamlar, aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Sözlük	Yayın	Yayım
Uyguner 1971, 51-52	Basılıp ortalığa sürülen kitap, gazete ve dergi gibi okunan şeylerle radyo ya da televizyon ile her yanan yayılıp dinlenen ya da her yerde seyredilen şeyler.	Kitap, gazete, dergi gibi okunacak şeylerin basılıp dağıtımı ya da radyo ile dinlenecek şeylerin yayılması.
Özön 1981, 336	1. Radyoyla yapılan ses yayını; radyo yayını. 2. Bir televizyon yayınında izlenceyle ilgili sesin yayını; ses yayını. 3. ... 4. Bir televizyon vericisinin görüntü ve ses imlerini almaçlarda izlenmek üzere göndermesi. 5. Bu görüntü ve ses	Yok

⁶ İlerleyen bölümlerde açıklanacaktır.

	imlerinin tümü; izlence; televizyon yayını	
TÜBA 2011, 1263	1. Basılıp satışı çıkarılan gazete, kitap, dergi gibi okunan ya da elektronik olarak üretilerek halka sunulan her şey. 2. Radyo, televizyon aracılığıyla halka sunulan, duyurulan, iletilen şey.	1. Kitap, gazete, dergi gibi okunacak şeylerin basılıp dağıtılması. 2. Bir yapıtın kitle iletişim araçları ile izlerkitleye ulaştırılması.

Tablo 16: Bazı Terim Sözlüklerinde *Yayın, Yayım* Kelimeleri

Muzaffer Uyguner'in *Yapıt Hakları Terimleri Sözlüğü*'nde (Uyguner 1971, 51-52) ve Türkiye Bilimler Akademisinin *Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü*'nde (TÜBA 2011, 1263) *yayın* terimi, hem basılı ürünleri hem de Radyo, TV programlarını karşılamaktadır. *Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü*'nde (Özön 1981, 3361) *yayın* kelimesinin açıklamasında basılı ürünlere ilişkin herangi bir ifade kullanılmamıştır ama bu durum normaldir çünkü söz konusu sözlük, terimlerin sadece sinema ve televizyon yönünü ele almaktadır.

5. YAZIM KILAVUZLARINDA YAYINLAMAK, YAYIMLAMAK KELİMELERİ

Araştırmanın önceki bölümlerinde Türkçe sözlükler ve terim sözcükleri incelenerek araştırmaya konu olan kelimelerin anlamları ve bu anlamlardaki değişiklikler ortaya konuldu. Bu bölümde yazım kılavuzların taranmasından elde edilen sonuçlar verilecektir. Yazım kılavuzlarında kelimelerin anlamları verilmediği için dizinde geçen *yayın* kelimesinin “kitap, dergi, TV programı vb.”ni mi yoksa *yayın balığını* mı karşıladığını anlamak güçtür. Bu nedenle kılavuzlarda sadece *yayınlamak* ve *yayımlamak* kelimeleri taranmıştır. Temel çalışma alanı Türk dili olan *Türk Dil Kurumu* ve *Dil Derneğinin* kılavuzları ve araştırmanın değişik bölümlerinde adları geçen *Ömer Asım Aksoy*, *Ali Püsküllüoğlu*, ve *Nijat Özön*'ün hazırladığı kılavuzlar incelenmiş; diğer yayınevi ve kişiler tarafından hazırlanan kılavuzlar araştırmaya dâhil edilmemiştir. Araştırmaya dâhil edilmeyen bu kılavuzların büyük bir bölümü zaten ya *Türk Dil Kurumunun* kılavuzları ya da *Ömer Asım Aksoy* başkanlığında hazırlanan *Ana Yazım Kılavuzu* esas alınarak hazırlanmıştır.

TDK tarafından hazırlanan ve dilde sadeleşme çalışmaları dönemi kapsayan ilk yazım kılavuzu, 1941'de yayımlanmıştır (TDK 1941). 1928'de Dil Encümeni tarafından yayımlanan *İmlâ Lugati* de bir yazım kılavuzudur ama bu dönemde henüz dilde sadeleşme çalışmaları başlamadığı için bu eser incelemeye dâhil edilmemiştir. Türk Dil Kurumu, 1941'den günümüze kadar değişik isimlerle 26 kez⁷ yazım kılavuzu yayımlamıştır. Bu 26 kılavuzun tamamı incelenmiştir. *Yayınlamak* ve *yayımlamak* kelimelerinin bulunduğu TDK kılavuzları, aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

⁷ Tıpkıbasımlar dâhildir.

Kılavuz	Yayınlamak	Yayımlamak
TDK 1941, 218	-	-
TDK 1948, 214	+	-
TDK 1956, 223	-	+
TDK 1957, 196	-	+
TDK 1960, 191	-	+
TDK 1962, 190	-	+
TDK 1965, 234	+	+
TDK 1966b, 237	+	+
TDK 1967, 237	+	+
TDK 1969b, 237	+	+
TDK 1970a, 238	+	+
TDK 1970b, 238	+	+
TDK 1973, 238	+	+
TDK 1975, 238	+	+
TDK 1977, 250	+	+
TDK 1980, 250	+	+
TDK 1981, 236	+	+
TDK 1985, 262	-	+
TDK 1988b, 227	-	+
TDK 1993, 334	-	+
TDK 1996, 336	-	+
TDK 2000, 460	-	+
TDK 2005a, 487	-	+
TDK 2008, 487	-	+
TDK 2009, 487	-	+
TDK 2012, 564	-	+

Tablo 17: TDK Yazım Kılavuzlarında *Yayınlamak*, *Yayımlamak* Kelimeleri

Tablo 17; *yayınlamak*, *yayımlamak* kelimelerine yer verme bakımından TDK'nin yazım kılavuzları ile Türkçe sözlükleri arasında uyumsuzluk olduğunu ortaya koymaktadır. *Neşretmek*'in karşılığı olarak 1935'te *yayınlamak* kelimesinin belirlendiği ama bu kelimenin 1944'teki Türkçe Sözlük'te bulunmadığı, *yayımlamak* kelimesinin bulunduğu çalışmanın önceki bölümlerinde belirtilmişti. 1941 İmlâ Kılavuzu'nun dizininde *yayınlamak* da *yayımlamak* da yer almamaktadır. Bunun yanında 1948'te *yayınlamak* vardır ancak *yayımlamak* yoktur. 1944'te sözlüğe giren *yayımlamak*'ın 1948 kılavuzunda yer almaması ilginçtir. 1956 – 1962 arasında sözlük ve kılavuz uyumlu gitmiştir. TDK'nin Türkçe sözlüklerinde yer almayan *yayınlamak* kelimesi, kılavuzlarda da yer almamış; sözlüklerde madde başı olan *yayımlamak* kelimesi, kılavuzlarda yer almıştır. 1965'teki kılavuz büyük değişiklikler içermektedir ve bu nedenle adı *Yeni İmlâ Kılavuzu*'dur. 1965-1981 arasındaki kılavuzlarda hem *yayınlamak* hem de *yayımlamak* yer almıştır ancak bu dönem aralığında yayımlanan 1966, 1969 ve 1974 sözlüklerinde *yayınlamak* kelimesi yoktur. *Yayınlamak* kelimesi, 1985'ten itibaren kılavuzlardan çıkarılmıştır.

Dil Derneğinin kılavuzunun 1. baskısı 1989'da son baskısı 2018'de (10. baskı) yayımlanmıştır. 2007'de yayımlanan 7. baskıya ulaşmak mümkün olmamış; geri kalan 9 kılavuz incelenmiştir ve sonuçlar Tablo 18'de gösterilmiştir:

Kılavuz	Yayınlamak	Yayımlamak
Dil Derneği 1989, 244	-	+
Dil Derneği 1990, 244	-	+
Dil Derneği 1995, 296	-	+
Dil Derneği 2000, 473	-	+
Dil Derneği 2002, 473	-	+
Dil Derneği 2005b, 394	-	+
Dil Derneği 2008, 439	-	+
Dil Derneği 2012b, 308	-	+
Dil Derneği 2018, 303	-	+

Tablo 18: Dil Derneği Yazım Kılavuzlarında *Yayınlamak*, *Yayımlamak* Kelimeleri

Dil Derneğinin Türkçe sözlüklerinde *yayınlamak* kelimesinin yer almadığı daha önce gösterilmişti. Tabloda görüleceği üzere Dil Derneğinin yazım kılavuzlarında da *yayınlamak* kelimesi yoktur, *yayımlamak* kelimesi vardır. Araştırmaya konu olan kelimelerin diğer bazı yazım kılavuzlarındaki durumu ise Tablo 19'da verilmiştir:

Kılavuz	Yayınlamak	Yayımlamak
Aksoy vd. 1987, 262	+	+
Aksoy vd. 2006, 317	+	+
Aksoy vd. 2015, 317	+	+
Özön 1995, 817	+	+
Özön 1999, 546-547	-	+
Püsküllüoğlu 1991, 407	-	+
Püsküllüoğlu 2001, 710	-	+
Püsküllüoğlu 2004b, 710	-	+

Tablo 19: Diğer Bazı Yazım Kılavuzlarında *Yayınlamak*, *Yayımlamak* Kelimeleri

Yayımlamak kelimesi, Ali Püsküllüoğlu'nun sözlüklerinde olmadığı gibi yazım kılavuzlarında da yoktur. Ömer Asım Aksoy başkanlığında hazırlanan *Ana Yazım Kılavuzu*'nun ilk baskısı 1987'de yayımlanmıştır. Tabloda görüleceği üzere bu eserde hem *yayınlamak* hem de *yayımlamak* kelimeleri yer almaktadır. Aksoy, önceki bir makalesinde (1982) *yayımlamak*'ın daha doğru olduğunu ancak *yayınlamak*'ın da yanlış sayılmayacağını, sözlüklerde yavaş yavaş yer alacağını ve *yayımlamak*'ı unutturacağını belirtmiştir. *Ana Yazım Kılavuzu*'nda *yayınlamak*'ın yer alması, bu düşüncenin bir sonucudur. Çalışmanın önceki bölümlerinde Özön'ün *Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü*'nde *yayınlamak* kelimesini madde başı olarak yer aldığı (Özön, 1981, 337) ancak bu eserin 3. baskısı olan *Sinema, Televizyon, Video, Bilgisayarlı Sinema Sözlüğü*'nde (Özön, 2000, 798) *yayınlamak* yerine *yayımlamak* kelimesini kullandığı vurgulanmıştı. Benzer bir değişiklik Özön tarafından hazırlanan kılavuzlarda da görülmektedir. Nijat Özön'ün 1995'te yayımladığı *Büyük Dil Kılavuzu*'nda *yayınlamak* da *yayımlamak* da bulunmaktadır ancak 1999'da yayımlanan *Büyük Yazım Kılavuzu*'nda *yayınlamak* kelimesi çıkarılmış sadece *yayımlamak* kelimesine yer verilmiştir.

6. SONUÇ

Yukarıdaki bölümlerde sunulan bulgulardan hareketle araştırmanın sonuçlarını ve bulguların yorumlarını şu genel ifadelerle ortaya koymak mümkündür:

1. “Kitap, dergi, gazete vb. yayındır; film, dizi, radyo programı, TV programı yayındır.” şeklindeki bir genelleme cümlesi, ilgili kelimelerin Türkçe sözlüklerdeki anlamlarıyla örtüşmemektedir (bk. Tablo 3, Tablo 5, Tablo 7, Tablo 9, Tablo 11, Tablo 13, Tablo 15). Başta TDK ve Dil Derneği olmak üzere incelenen 39 Türkçe sözlüğün 36’sında *yayın* kelimesi hem dergi, kitap vb. basılı ürünler hem de radyo, TV programı için kullanılmıştır. Kalan 3 sözlükte de bu noktada kesin bir ayırım yoktur. TDK’nin 1. baskı sözlüğünde (1944, 633) hem basılı ürünler hem de radyo programı için *yayım* kelimesi kullanılmıştır. Devellioğlu ve Kılıçkını’nda ise (1975, 1280) *yayın* maddesinde sadece basılı ürünler yer almıştır ancak *yayım* maddesinde “Gazete, mermua, kitap gibi okunacak şeylerin, basılıp dağıtılması veya dinlenecek şeylerin radyo ile yayılması, yayımlamak işi, neşir” denilerek her iki tür ürünün halka sunulması kastedilmiştir. *Büyük Türk Sözlüğü*’nde (1970, 1243) *yayın* için “neşir, neşriyat”; *yayım* için “yayma, neşretme” tanımları verilmiştir; bu tanımlar, içerik bakımından sınırlı olduğu için yorum yapmak güçtür. Sonuç olarak kitap dergi, gazete, film, radyo programı, TV programı vb. yayındır, bunları bir şekilde halk ulaştırma ise yayındır.

2. Başta Türk Dil Kurumu ve Dil Derneğinin sözlükleri olmak üzere birçok sözlükte *yayınlamak* kelimesi yoktur. Yine bu sözlüklerde *yayımlamak*, hem kitap, dergi, gazete gibi ürünleri basıp dağıtmak hem de TV, radyo programlarını izleyiciye, dinleyiciye ulaştırmak anlamında kullanılmıştır. *Yayınlamak*; D. Mehmet Doğan, Yaşar Çağbayır, Ahmet Doğan’ın sözlükleri ile *Büyük Türk Sözlüğü*’nde madde başı olarak yer almıştır. D. Mehmet Doğan’da, *yayınlamak* ile *yayımlamak* aynı anlama gelmektedir. *Büyük Türk Sözlüğü*’nde *yayınlamak* için verilen “yayın hâlinde ortaya koymak” açıklaması; kelimenin kapsamı (basılı ürünler, radyo, TV programı) hakkında yeterince bilgi vermemektedir. Ahmet Doğan’ın sözlüğünde *yayınlamak* kelimesi, sadece basılı ürünler için kullanılmıştır. *Yayınlamak* kelimesini TV, radyo programları için doğrudan kullanan tek sözlük, Çağbayır’ın sözlüğüdür (bk. Tablo 2, Tablo 4, Tablo 6, Tablo 8, Tablo 10, Tablo 12, Tablo 14). Sonuç olarak “Dergi, kitap, gazete yayımlanır; film, dizi, program yayınlanır.” yorumu ve tespiti, Türkçe sözlüklerdeki anlamlara -Çağbayır’ın sözlükleri hariç- uygun değildir.

Cümle içinde *yayımlamak* yerine *yayınlamak* kullanılması durumunun TDK Genel Ağ sayfasında “Sıkça Karıştırılan Sözcükler” bölümünde değil de “Sıkça Yapılan Yanlışlara Doğrular” bölümünde (bk. Resim 1) verilmesinin sebebi de TDK’nin Türkçe sözlüklerinde *yayınlamak* kelimesinin bulunmamasıdır. TDK’ye göre *yayınlamak* diye bir kelime yoktur; bu nedenle de *yayımlamak* yerine *yayınlamak* kullanılması bir *karıştırma* değil, *yanlışlıktır*.

3. TDK Genel Ağ sayfasında erişime açık olan *Bilim ve Sanat Terimleri Ana Sözlüğü* ile *Büyük Türkçe Sözlük*’e göre *yayınlamak* kelimesi, şu iki terim sözlüğünde madde başı olarak yer almaktadır (bk. Resim 6): *Bilgisayar Terimleri Karşılıklar Kılavuzu* (Akalin vd., 2008) *Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü* (Özön, 1981). Oysa *Bilgisayar Terimleri Karşılıklar Kılavuzu*’nda *yayınlamak* kelimesi yoktur; *yayımlamak* kelimesi madde başı olmuştur ama

basılı eserdeki bu madde, TDK veri tabanına yanlışlıkla *yayınlamak* olarak aktarılmıştır (bk. Resim 7). *Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü*'nde *yayınlamak* kelimesi madde başı olarak yer almaktadır ancak bu eserin son baskısında *yayınlamak* kelimesi yoktur; önceki baskıda *yayınlamak* maddesinde verilen açıklamalar, bu son baskıda *yayımlamak* maddesinde verilmiştir. Yani *yayınlamak* çıkarılmış, yerine *yayımlamak* konulmuştur (bk. Resim 8, Resim 9).

4. Dil Derneğinin ve Ali Püsküllüoğlu'nun Türkçe sözlüklerinde *yayınlamak* kelimesi olmadığı gibi yazım kılavuzlarında da *yayınlamak* kelimesi yoktur. TDK'nin Türkçe sözlüklerinde *yayınlamak* olmamasına rağmen 1948 kılavuzunda ve 1965'ten 1985'e kadarki kılavuzlarda *yayınlamak* kelimesi dizinde yer almaktadır. Ömer Asım Aksoy, *yayınlamak*'ın yanlış sayılamayacağını düşündüğü için (Aksoy, 1982) *Ana Yazım Kılavuzu*'nda bu kelimeye yer vermiştir.

5. Yukarıda açıklamalardan da görüleceği üzere *yayınlamak*, sözlüklerin ve yazım kılavuzlarının büyük bir bölümünde yer almamaktadır. Yine yukarıda belirtildiği üzere *yayınlamak* kelimesine yer veren sözlükler arasında bu kelimeyi doğrudan TV, radyo programları için kullanan tek sözlük, Çağbayır'ın sözlüğüdür. *Neşretmek* kelimesine Türkçe karşılık olarak önce *yayınlamak* türetilmiş, daha sonra bu kelime yerine *yayımlamak* türetilmiştir. Ancak *yayımlamak*'ın türetilmesi ve kullanılması, *yayınlamak*'ı unutturmamıştır. *Yayımlamak*, sözlüklerde olmamasına rağmen bugün de yaygın olarak kullanılmaktadır.

6. Meseleye dil kuralları ve dil bilgisi öğretimi açısından bakılırsa bugün *yayımlamak* yerine *yayınlamak* kullanılması veya *yayınlamak*'ın sadece TV, radyo programları için *yayımlamak*'ın da sadece dergi, kitap, gazete vb. basılı ürünler için kullanılması yanlıştır. Sözlüklerdeki anlamlar, her durumda *yayımlamak* kelimesinin kullanılması gerektiğini göstermektedir. Okullar için hazırlanacak ders notları, sorularda da sözlüklerdeki bu anlamlar göz önünde bulundurulmalıdır. Ancak şunu da belirtmek gerekir ki *yayınlamak* yapı ve anlam bakımından yanlış bir kelime değildir (Aksoy, 1982); 1935'te TDK tarafından *neşretmek*'in karşılığı olarak kabul edilen bu kelime, halk arasında tutunmuş ve -sözlüklerde kendisinin yerini alan- *yayımlamak* ile birlikte kullanır olmuştur. Sözlüklerde madde başı olmasa bile *yayınlamak*'ın kullanımını mutlaka devam edecektir. Ercilasun'un (2017) vurguladığı gibi dilde çoğu zaman kurallar değil kullanımlar baskın gelmektedir. *Yayımlamak*'ın ilerleyen yıllarda sözlüklere girmesinin önünde bir engel yoktur. Bugün sözlüklere girmiş olan *dizinlemek* ile aynı yapıda olan *yayınlamak*, “yayın durumuna getirmek” (Aksoy, 1982), “yayın olarak sunmak” gibi anlamlara gelmektedir ve bu yönüyle *yayımlamak* ile eş anlamlı olmaktadır.

KAYNAKÇA

- AKALIN, Şükrü Haluk vd. (2008). **Bilgisayar Terimleri Karşılıklar Kılavuzu**, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları
- AKSOY Ömer Asım (1964). “Dil Üzerine: Düşünceler – Düzeltmeler” **Türk Dili**, C. XIII, S. 150, s. 373-374
- AKSOY Ömer Asım (1982). “Dersimiz Türkçe: Birbiriyle Karıştırılan Sözcükler” **Türk Dili**, C. XLV, S. 372, s. 340-341
- AKSOY Ömer Asım vd. (1987). **Ana Yazım Kılavuzu**, İstanbul: Adam Yayınları.
- AKSOY Ömer Asım vd. (2006). **Ana Yazım Kılavuzu**, İstanbul: Epsilon Yayınları.
- AKSOY Ömer Asım vd. (2015). **Ana Yazım Kılavuzu**, İstanbul: Epsilon Yayınları.
- AYVERDİ İlhan (2005). **Kubbealtı Altı Lugatı Misalli Büyük Türkçe Sözlük**, İstanbul: Kubbealtı Yayınları.
- AYVERDİ İlhan (2006). **Kubbealtı Altı Lugatı Misalli Büyük Türkçe Sözlük**, İstanbul: Kubbealtı Yayınları.
- AYVERDİ İlhan (2011). **Kubbealtı Altı Lugatı Misalli Büyük Türkçe Sözlük**, İstanbul: Kubbealtı Yayınları.
- Büyük Türk Sözlüğü** (1970). İstanbul: Hayat Yayınları
- ÇAĞBAYIR Yaşar (2007). **Ötüken Türkçe Sözlük**, İstanbul: Ötüken Yayınları.
- ÇAĞBAYIR Yaşar (2016). **Büyük Türkçe Sözlük**, İstanbul: Ötüken Yayınları.
- DEMİRAY Kemal (1988). **Temel Türkçe Sözlük**, İstanbul: İnkılap Yayınları.
- DEVELLİOĞLU Ferit, KILIÇKINI Neval (1975). **En Yeni Büyük Türkçe Sözlük**, İstanbul Rafet Zaimler Kitabevi.
- DİL DERNEĞİ (1989). **Yazım Kılavuzu**, Ankara.
- DİL DERNEĞİ (1990). **Yazım Kılavuzu**, Ankara.
- DİL DERNEĞİ (1995). **Yazım Kılavuzu**, Ankara.
- DİL DERNEĞİ (1998). **Türkçe Sözlük**, Ankara.
- DİL DERNEĞİ (2000). **Yazım Kılavuzu**, Ankara.
- DİL DERNEĞİ (2002). **Yazım Kılavuzu**, Ankara.
- DİL DERNEĞİ (2005a). **Türkçe Sözlük**, Ankara.
- DİL DERNEĞİ (2005b). **Yazım Kılavuzu**, Ankara.
- DİL DERNEĞİ (2008). **Yazım Kılavuzu**, İstanbul: Cumhuriyet Kitapları.
- DİL DERNEĞİ (2012a). **Türkçe Sözlük**, Ankara.
- DİL DERNEĞİ (2012b). **Yazım Kılavuzu**, İstanbul: Cumhuriyet Kitapları.
- DİL DERNEĞİ (2018). **Yazım Kılavuzu**, Ankara.
- DOĞAN Ahmet (2009). **Büyük Türkçe Sözlük**, Ankara: Akçağ Yayınları.
- DOĞAN D. Mehmet (1981). **Büyük Türkçe Sözlük**, Ankara: Birlik Yayınları.

- DOĞAN D. Mehmet (2003). **Doğan Büyük Türkçe Sözlük**, Ankara: Vadi Yayınları.
- DOĞAN D. Mehmet (2005). **Doğan Büyük Türkçe Sözlük**, Ankara: Pınar Yayınları.
- DOĞAN D. Mehmet (2011). **Doğan Büyük Türkçe Sözlük**, Ankara: Yazar Yayınları.
- DOĞAN D. Mehmet (2014). **Doğan Büyük Türkçe Sözlük**, Ankara: Yazar Yayınları.
- ERCİLASUN Ahmet Bican (2017). “Hangi Kelimeler Türkçedir?”, **Yeniçağ**, 19 Kasım 2017.
- GÜNTEKİN, Reşat Nuri (1982). **Anadolu Notları**. İstanbul: İnkılap ve Aka Basımevi.
- MEB (1996). **Örnekleriyle Türkçe Sözlük**, Ankara.
- ÖZDEMİR Emin (1971). “Karıştırılan Sözcükler”, **Türk Dili**, S. 238, s. 305-307.
- ÖZÖN Nijat (1963). **Sinema Terimleri Sözlüğü**, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- ÖZÖN Nijat (1981). **Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü**, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- ÖZÖN Nijat (1995). **Büyük Dil Kılavuzu**, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- ÖZÖN Nijat (1999). **Büyük Yazım Kılavuzu**, İstanbul: Kabalıcı Yayınevi.
- ÖZÖN Nijat (2000). **Sinema, Televizyon, Video, Bilgisayarlı Sinema Sözlüğü**, İstanbul: Kabalıcı Yayınevi
- PÜSKÜLLÜOĞLU Ali (1991). **Türkçenin Yazım Kılavuzu**, İstanbul: ABC Kitabevi.
- PÜSKÜLLÜOĞLU Ali (1994). **Arkadaş Türkçe Sözlük**, Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- PÜSKÜLLÜOĞLU Ali (1995). **Türkçe Sözlük**, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- PÜSKÜLLÜOĞLU Ali (1999). **Türkçe Sözlük**, İstanbul: Doğan Kitapçılık.
- PÜSKÜLLÜOĞLU Ali (2001). **Yazım Kılavuzu**, Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- PÜSKÜLLÜOĞLU Ali (2002). **Türkçe Sözlük**, İstanbul: Doğan Kitapçılık.
- PÜSKÜLLÜOĞLU Ali (2003). **Arkadaş Türkçe Sözlük**, Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- PÜSKÜLLÜOĞLU Ali (2004a). **Türkçe Sözlük**, Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- PÜSKÜLLÜOĞLU Ali (2004b). **Yazım Kılavuzu**, Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- PÜSKÜLLÜOĞLU Ali (2005). **Arkadaş Türkçe Sözlük**, Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- PÜSKÜLLÜOĞLU Ali (2008). **Türkçe Sözlük**, İstanbul: Can Yayınları.
- PÜSKÜLLÜOĞLU Ali (2012). **Türkçe Sözlük**, İstanbul: Arkadaş Yayınevi.
- TDK (1935). **Türkçeden Osmanlıcaya Cep Kılavuzu**, Ankara.
- TDK (1941). **İmlâ Kılavuzu**, Ankara.
- TDK (1944). **Türkçe Sözlük**, İstanbul.
- TDK (1945). **Türkçe Sözlük**, İstanbul.
- TDK (1948). **İmlâ Kılavuzu**, Ankara.
- TDK (1955). **Türkçe Sözlük**, Ankara.
- TDK (1956). **İmlâ Kılavuzu**, Ankara.

- TDK (1957). **İmlâ Kılavuzu**, Ankara.
- TDK (1959). **Türkçe Sözlük**, Ankara.
- TDK (1960). **İmlâ Kılavuzu**, Ankara.
- TDK (1962). **İmlâ Kılavuzu**, Ankara.
- TDK (1965). **Yeni İmlâ Kılavuzu**, Ankara.
- TDK (1966a). **Türkçe Sözlük**, Ankara.
- TDK (1966b). **Yeni İmlâ Kılavuzu**, Ankara.
- TDK (1967). **Yeni İmlâ Kılavuzu**, Ankara.
- TDK (1969a). **Türkçe Sözlük**, Ankara.
- TDK (1969b). **Yeni İmlâ Kılavuzu**, Ankara.
- TDK (1970a). **Yeni Yazım (İmlâ) Kılavuzu**, Ankara.
- TDK (1970b). **Yeni Yazım (İmlâ) Kılavuzu**, Ankara.
- TDK (1973). **Yeni Yazım Kılavuzu**, Ankara.
- TDK (1974). **Türkçe Sözlük**, Ankara.
- TDK (1975). **Yeni Yazım Kılavuzu**, Ankara.
- TDK (1977). **Yeni Yazım Kılavuzu**, Ankara.
- TDK (1980). **Yeni Yazım Kılavuzu**, Ankara.
- TDK (1981). **Yeni Yazım Kılavuzu**, Ankara.
- TDK (1983). **Türkçe Sözlük**, Ankara.
- TDK (1985). **İmlâ Kılavuzu**, Ankara.
- TDK (1988a). **Türkçe Sözlük**, Ankara.
- TDK (1988b). **İmlâ Kılavuzu**, Ankara.
- TDK (1993). **İmlâ Kılavuzu**, Ankara.
- TDK (1996). **İmlâ Kılavuzu**, Ankara.
- TDK (1998). **Türkçe Sözlük**, Ankara.
- TDK (2000). **İmlâ Kılavuzu**, Ankara.
- TDK (2005a). **Türkçe Sözlük**, Ankara.
- TDK (2005b). **Yazım Kılavuzu**, Ankara.
- TDK (2008). **Yazım Kılavuzu**, Ankara.
- TDK (2009). **Yazım Kılavuzu**, Ankara.
- TDK (2011). **Türkçe Sözlük**, Ankara.
- TDK (2012). **Yazım Kılavuzu**, Ankara.
- TOPALOĞLU Ahmet (2014). **Türkçe Sözlük**, İstanbul: Kapı Yayınları.
- TÜBA (2011). **Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü – Sosyal Bilimler**, Ankara.

- URL-1. http://www.tdk.org.tr/index.php?option=com_karistirilan&view=karistirilan (ET: 29.01.2018)
- URL-2. http://www.tdk.org.tr/index.php?option=com_yanlis&view=yanlis (ET: 29.01.2018)
- URL-3. <http://www.milliyet.com.tr/son-dakika-iki-yeni-khk-gundem-2578486/> (ET: 28.01.2018)
- URL-4. <https://www.sabah.com.tr/webtv/fragman/payitaht-abdulhamid-29-bolum-fragmani-yayinlandi-izle> (ET: 28.01.2018)
- URL-5. <http://www.gunes.com/gundem/gundemden-dusmeyen-payitaht-abdulhamid-dizisinin-29-bolum-fragmani-yayimlandi-836876> (ET: 28.01.2018)
- URL-6. <http://w3.bilkent.edu.tr/www/ufuk-onenin-yeni-kitabi-yayinlandi> (ET: 26.02.2018)
- UYGUNER Muzaffer (1971). **Yapıt Hakları Terimleri Sözlüğü**, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları
- ZÜLFİKAR Hamza (2011). **Terim Sorunları ve Terim Yapma Yolları**, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları